באן לחצר אחרת. דבעא מיניה רבא מר"נ היתה ידו מלאה פירות והוציאה לחוץ מהו להחזירה: לאותה חצר? א"ל מותר, לחצר אחרת מהו? א"ל אסור, ומאי שנא? לכי תיכול עלה כורא דמילחא - התם לא איתעבידא מחשבתו הכא איתעבידא מחשבתו: גופא בעי רב ביבי בר אביי הדביק פת בתנור התירו לו לרדותה קודם שיבוא לידי חיוב חטאת או לא התירו? א"ל רב אחא בר אביי לרבינא היכי דמי: אילימא בשוגג ולא אידכר ליה, למאן התירו? ואלא לאו דאיהדר ואידכר, מי מחייב והתנן כל חייבי חטאות אינן חייבין עד שתהא תחלתן שגגה וסופן שגגה! אלא במזיד, קודם שיבא לידי איסור סקילה מיבעי ליה! אמר רב שילא לעולם בשוגג, ולמאן התירו, לאחרים, מתקיף לה רב ששת וכי אומרים לו לאדם חטא כדי שיזכה חבירך? אלא אמר רב אשי לעולם במזיד ואימא קודם שיבא לידי איסור סקילה. רב אחא בריה דרבא מתני לה בהדיא אמר רב ביבי בר אביי הדביק פת בתנור התירו לו לרדותה קודם שיבא לידי איסור סקילה: פשט העני את ידו: אמאי חייב והא בעינן עקירה והנחה מעל גבי מקום ד' על ד' וליכא? אמר רבה הא מני ר"ע דאמר לא בעינן מקום ארבעה על ארבעה דתנן הזורק מרשות היחיד לרשות היחיד ~~ורשות הרבים באמצע~~ רבי עקיבא מחייב וחכמים פוטרים ר"ע סבר אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא למימרא דפשיטא ליה לרבה דבקלוטה כמי שהונחה דמיא

ובתוך

רש"י

לאותה חצר. שהוא עומד בתוכה מותר להחזירה אבל לחצר אחרת הסמוכה לה אסור לזורקם: **לכי תיכול עלה כורא דמילחא.** בבדיחותא אהדר ליה כשתמדוד לי כור של מלח אומר לך טעמו של דבר לישנא אחרינא לכשתאכל עליה כור של מלח לא תוכל להשוותם זו לזו: **מחשבתו.** שנתכוון לפנותה מחצר זה לא נתקיימה הלכך לא גזרו אבל לחצר אחרת נתקיימה מחשבתו וגזור דילמא זימנא אחריתי שדי לאו לרה"ר: **ולא אידכר.** קודם אפייה על שגגתו שהיא שבת או שמלאכה זו אסורה: **למאן התירו.** הא לא מסיק אדעתיה לבא לישאל על כך: **ואלא דאיהדר ואידכר.** קודם אפייה: **מי מחייב.** חטאת באפייתו: **תחלתה וסופה.** תחלת המלאכה וסופה לא נודעה לו שגגתו עד שנגמרה עבירה: **לאחרים.** אחר שראה ובא לפניו לישאל לרדותה קודם שיבא חבירו לידי חיוב חטאת: **וכי אומרים לו לאדם.** לא וחטא איסור קל כדי שלא יתחייב חבירך עונש חמור: **בהדיא.** סקילה ובלשון פשיטותא ולא בלשון בעיא מתני רב אחא בריה דרבא מילתא דרב ביבי: **מעל גבי מקום ד'.** דהוי חשוב למיהוי הנחתו הנחה ועקירתו עקירה וידו לאו מקום ד' הוא וקתני לה מתני' בין לעקירה בין להנחה דקתני "ונתן לתוך ידו של בעל הבית" הרי הנחה "או שנטל מתוכה" הרי עקירה: **קלוטה.** החפץ הואיל ונקלט באוירה של רשות הרבים כמי שהונחה בתוכו הוא ואע"ג דלא נח:

ובתוך

תוספות

כאן לחצר אחרת. ואסור להחזירה דקתני לא להחזירה אלא קאמר אלא להחזירה לחצר אחרת: **ומאי שנא.** בזו כנגד זו איירי דבדיוטא אחת שנא ושנא דאיכא איסור חיוב חטאת דמושיט מרה"י לרה"י דרך רה"ר אע"ג בדיוטא אחת וכגון שאין מפסיק שם רה"ר:

ואלא דאהדר ואידכר מי מחייב. תימה דליתני אימא לידי (חיוב) איסור חטאת כדקאמר בסמוך קודם שיבא לידי איסור סקילה:

וכי אומרים לו לאדם חטא בשביל שיזכה חבירך. והא דאמר בבכל מערבין (עירובין לב: ושם) רבי סבר ניחא ליה לחבר דליעבד איסורא קלילא ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבה התם כדי שלא יאכל ע"ה טבל על ידו דאמר לי' מלא לך כלכלה של תאנים מתאנתי אבל הכא שלא נעשה האיסור על ידו אין אומרים לו חטא אפי' איסור קל שלא יבא חבירו לידי איסור חמור ואומר ריב"א דאפי' למדביק עצמו אין לפשוט משם להתיר דהתם עדיין לא נעשה האיסור ומוטב שיעשה איסור קל ולא יעשה איסור חמור על ידו אבל הכא המעשה של איסור כבר נעשה וממילא יגמור לא יעשה אפי' איסור קל בידים והא דתנן בהשולח (גיטין דף מא: ושם) מי שחציו עבד וחציו בן חורין כופין את רבו ועושה אותו בן חורין ואע"ג דבהאי פירקא (דף לח:) א"ר יהודה כל המשחרר עבדו עובר בעשה דלעולם בהם תעבודו שאני פריה ורביה דמצוה רבה היא כדמשני התם בר"א שנכנס לבה"מ ולא מצא שם י' ושחרר את עבדו להשלימו לי' מצוה דרבים שאני ועוד י"ל דדוקא היכא דפשע קאמר וכי אומרים לו לאדם חטא כדי כו' ואתי שפיר הא דאמרי' בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט. ושם) דאתי עשה דפסח שיש בו כרת ודחי עשה דהשלמה וקא עברי כהנים בעשה דהשלמה ומקריבין למחוסר כפורים כפרתו כדי שיביא פסחו וכן בפרק בתרא דעירובין (דף קג: ושם) כהן שנמצא בו יבלת חבירו חותכה לו בשיניו אע"ג דהוי שבות וגבי חציה שפחה וחציה בת חורין שנהגו בה מנהג הפקר וכפו את רבה בהשולח (גיטין דף לח:) משום שהיתה מחזרת וממילא עצמה לזנות ודומי' לאנוסין והוי נמי כמצוה דרבים: **קודם** שיבא לידי איסור סקילה. וא"ת מאי בעיא היא זו אם התירו לרדותה פשיטא שלא ישמע לנו אם נאסור לו ותי' ריב"א *דאם לא התירו לא מיחייב סקילה כיון שמניח מלרדות ע"י מה שאנו אוסרין לו וכן בפסחים בס"פ האשה (דף צב. ושם) ערל הזאה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת אלמא לא מיחייב כרת הואיל ורבנן הוא דאסרי ליה למיעבד פסח וא"ת והיכי אתי לידי חיוב סקילה והא התראת ספק הוא דבשעה שהדביק פת בתנור שמא היה בדעתו לרדותה קודם שיבא לידי איסור סקילה ומה שלא רדה שמא שכח ההתראה ותי' ריב"א דכיון שהדביק תוך כדי דבור של התראה °ובודאי תאפה אם לא ירדנה לאו התראת ספק הוא °דודאי לא היה בדעתו לרדות קודם אפייה ולא הוי התראת ספק אלא בנוטל אם על הבנים למ"ד בפ' ואלו הן הלוקין (מכות דף טו.) בטלו ולא בטלו דשמא לא ישבור כנפיה או לא ישחטנה ועכשיו שמשבר כנפיה אין יכולין להתרותו דלא הויא התראה אלא על הלאו והלאו כבר עבר וכן בשבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו ואכליה לאיסוריה והדר אכליה לתנאיה דכשמתרין בו בשעת אכילת איסור עדיין מחוסר מעשה אכילה של תנאי קודם שיתחייב מלקות אבל הכא כשמדביק פת בתנור אין האפייה מחוסרת מעשה: **מתני** לה בהדיא. אית ספרים דגרסי בעי רב ביבי ומתני בהדיא בבעיא דרב ביבי איסור סקילה: **והא** בעינן עקירה והנחה מעל מקום ד'. אומר ר"ת דאין רגילות להניח החפץ בפחות מד' וכן היה מסתמא במשכן ועוד אומר ר"י דאל יצא איש ממקומו משמע דקאי נמי אחפץ כלומר ממקומו של חפץ דדרשינן בעירובין (פ"ה ד' יז:) דאל יצא אל יוציא אע"ג דפשטיה דקרא קאי אמקומו של אדם דהיינו ד' אמות מ"מ משמע נמי מקום החפץ ואין מקום חשוב בפחות מד': *__אבל__ למעלה מי' ד"ה פטור. יש להוכיח קצת מכאן דמושיט חייב נמי למטה מי' דאם תמצא לומר פטור לפי שלא מצינו במשכן מושיט למטה מי' שהעגלות היו גבוהים י' א"כ לימא הכא אבל למעלה מי' ד"ה חייב דילפינן זורק ממושיט אבל עתה דמושיט חייב למטה מי' אז לא מצי למימר למעלה מי' ד"ה חייב דא"כ למטה מי' מ"ט פטור זורק ומיהו אינו הוכחה דלא מצי למימר דלכ"ע ילפינן זורק ממושיט דא"כ הא דתנן לקמן בהזורק (דף צז:) היו שתיהן בדיוטא אחת הזורק פטור והמושיט חייב אלמא לא ילפי' זורק ממושיט אמאן תרמייה ותדע דהא כי נמי נימא דמושיט חייב למטה מי' הוי מצי למימר דלכ"ע ילפי' זורק ממושיט ובדיוטא אחת בין למטה מי' בין למעלה מי' ד"ה חייב ופליגי למטה מי' בזו כנגד זו דמר סבר אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא ומר סבר לא אמרינן אלא דלא מצי למימר דלכ"ע ילפינן זורק ממושיט משום מתני' דהזורק ולמאי שנפרש בסמוך אתי נמי שפיר דלא נקט הכי: **דרבי** עקיבא סבר ילפי' זורק ממושיט. וא"ת והא ע"כ זורק מרשות היחיד לרה"י דרך רשות הרבים לא היה במשכן דאם היה במשכן מה צריך למילף ממושיט ומ"ט נמי דרבנן דפטרי וכיון דלא היה במשכן אמאי מחייב ר"ע דבתולדה דהוצאה שהיא מלאכה גרועה אין לנו לחייב אלא דוקא אותן שהיו במשכן כדפרישית לעיל (ד' ב:) וי"ל דר"ע סבר דזורק דמי טפי למושיט ממאי דדמו שאר תולדות להוצאה: **אבל** למטה מי' ד"ה חייב דאמר קלוטה כמי שהונחה. °כשהחפץ בידו של עני או של בע"ה לא שייך קלוטה דהא כשנותן בע"ה לתוך ידו והוציא לא מחייב תימה לר"י אם ברייתא היא בשום מקום דבעינן הנחה על גבי מקום ד' וכדמשמע קצת בסמוך דא"ר זירא הא מני אחרים היא משמע דפליגי רבנן עליה אם כן היכי קאמר הכא ד"ה חייב אם כן ההיא ברייתא מני ונראה דלא קשה מידי שיעמיד ר"ע ורבנן כמתניתין ולא כההיא ברייתא דניחא ליה להעמיד מתני' ככ"ע: **דאמרינן** קלוטה כמי שהונחה דמיא. וקשה לר"י דמאי פריך למימרא דפשיטא ליה לרבה מנא ליה דפשיטא ליה לרבה אי משום דקאמר הא מני ר"ע היא הייתו משום דלר"ע אית ליה ממה נפשך קלוטה כמי שהונחה דמיא אבל אליבא דרבנן מספקא ליה ולהכי לא הוה מצי למימר הא מני רבנן היא ואם הייתו אומרים הא דקאמר לעיל רבי עקיבא סבר קלוטה כמי שהונחה דמיא ורבנן כו' הכל מדברי רבה היא הוה אתי שפיר אך אין נראה שיהא מדברי רבה ואומר ר"י דהכי פירושו והא מיבעיא בעי לרבה וכיון דאיכא לספוקי בפלוגתייהו איכא נמי לספוקי דילמא לכולי עלמא לא אמרינן קלוטה כמי שהונחה ובזו כנגד זו לכ"ע פטור כי פליגי

בדיוטא

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פי"א מהל' שבת הלכה יט ופי"ב מהל' שגגות הלכה א סמג עשין ריג:

ח ב מיי' פ"ג שם הל' י"ח ופ"ט הל' כ' ופ' כ"ב מהלכות שבת הלכה א סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רנד סעיף ו:

ט ג מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה א ופי"ד הלכה יד סמג שם טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יט ועור סי' שמו:

קשה לרשב"א דכי אידכר [illegible] אם יכול לבוא לידי חטאת [illegible] קודם שנאפה פת [illegible] ס"ס הזורק והוא מחוסר דהא לא שכיח שיחזור ויזכה [תוס' ישנים]

◆

רבינו חננאל

שלא הניח החפץ אי לא. תני חדא מותר להחזירה ותניא אידך אסור. ושקלינן וטרינן ואסקינן הא דתני מותר להחזירה באותה חצר ופירשה רב נחמן באותה חצר שהוציאה ממנה שהרי לא עשה כלום כי לא נעשית מחשבתו. שרצה להשליכן לחצר אחרת ולא עלתה לו מחשבתו. והא דתני אסור להחזירה בחצר אחרת שהרי אם יחזירנה לחצר אחרת הרי נעשית מחשבתו ולפיכך אסור. בעיא דרב ביבי בר אביי תירצה רב אשי הכי הדביק פת בתנור בשבת במזיד התירו לו לרדותה קודם שתיאפה שלא יבא

תימה למהר"ר שמואל ממירזבורג א"כ מאי קא מיבעיא כיון דבין התירו בין לא התירו לא מחייב פשיטא דלא יתירו וכ"ל דנ"מ אם התירו דמחייב אם לא ירדה א"כ היא גופא קא מיבעי' ליה התירו דאם לא יתירו מחייב ול"ד לההיא דפסחים כיון דפשע או לא התירו דלא מחייב אע"ג דפשע מתחלה בשעה מיהא איש מניח מלרדות אלא ע"י שאסרו לו חכמים [תוס' ישנים]

[שייך לע"ב]

◆

רב נסים גאון

פרק א אבל למעלה מעשרה דברי הכל פטור ולא ילפי' זורק ממושיט. עיקר זו המשנה בפרק הזורק (דף צז) היו שתיהן בדיוטא אחת הזורק פטור והמושיט חייב שכך היתה עבודת הלוים ב' עגלות זו אחר זו ברה"ר מושיטין את הקרשים זו לזו אבל לא זורקין ולפום דהוויין

מסורת הש"ס

[עירובין נו.] חולין יב. קיב.

לקמן קי.

מנחות מח. [קידושין נה:] ועי' בעירובין נב:

[עי' תוס' לקמן ז. ד"ה ומה]

לקמן צו

[שם צז. גיטין עט. ב"ק ע:]

[בתוס' גיטין נד. סוף ד"ה ומי שאינו ופסחים פח: ד"ה כופין]

◆

גליון הש"ס

גמ' ואלא לאו דאהדר ואידכר מי מחייב. עיין ש"ס תולדות אדם מיוחסי' לגאון ר"ש [illegible] ד"ה [illegible] ובודאי תאפה. ע"ע גיטין דף נג ע"א תוס' ד"ה הפקיעה: בא"ד דודאי לא היה בדעתו [illegible] אם לא ירדנה מ"מ התראת ספק [illegible] ולא [illegible] בשבועה לא אוכל זה אם אוכל זה. [illegible] משמע דבלא

*טעם לסוגי"ם להוציא [illegible]

נושא: הדביק פת בתנור מהו שהתירו לרדותה קודם שיבוא לידי חיוב חטאת

מסקנה

נושא: עקירה והנחה מעל גבי מקום ד'

מסקנה

ואם לא אוכל זו לא הוי התראת ספק כיון דמחוסר מעשה אף דלא שייך לומר דהיה בדעתו שלא לאכלו דהא אפילו בהיסוד מרהא דעתו לאכלו: תוס' ד"ה אבל למטה וכו' כשהחפץ בידו. ע"ל נב ע"ב תוס' ד"ה התם

ובתוך עשרה פליגי והא מיבעיא בעי לה רבה דבעי רבה: *למטה מי' פליגי ובהא פליגי דר"ע סבר *קלוטה כמי שהונחה דמיא ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא אבל למעלה מי' דברי הכל פטור ודכ"ע לא ילפינן זורק ממושיט או דילמא למעלה מי' פליגי ובהא פליגי דר"ע סבר ילפינן זורק ממושיט ורבנן סברי לא ילפינן זורק ממושיט אבל למטה מי' דברי הכל חייב מאי טעמא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא: הא לא קשיא בתר דאיבעי הדר איפשיטא ליה *דסבר ר"ע קלוטה כמי שהונחה דמיא: ודילמא הנחה הוא דלא בעיא הא עקירה בעיא: אלא אמר רב יוסף הא מני רבי היא, הי רבי אילימא הא ר' דתניא *זורק ונח ע"ג זיז כל שהוא רבי מחייב וחכמים פוטרין התם כדבעי' למימר לקמן כדאביי *דאמר אביי הכא באילן העומד ברה"י ונופו נוטה לר"ה וזרק ונח אנופו: דר' סבר אמרי' *שדי נופו בתר עיקרו ורבנן סברי לא אמרי' שדי נופו בתר עיקרו אלא הא ר' *דתניא זרק מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע *ר' מחייב וחכמים פוטרין ואמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה ר' שתים אחת משום הוצאה ואחת משו' הכנסה אלמא לא בעי עקירה ולא הנחה ע"ג מקום ד' על ד', הא איתמר עלה רב ושמואל דאמרי תרווייהו

לא

ובתוך י' · דאילו למעלה מי' לאו אויר ר"ה הוא אלא אויר מקום פטור הוא ואפי' קלוטה ליכא: זורק ממושיט · דאילו במושיט מרה"י לרה"י דרך ר"ה אפי' למעלה מי' קיימא לן בפ' הזורק דחייב דיליף מעגלות של מדבר שמושיטין את הקרשים מזו לזו והן רה"י וביניהם ר"ה ולא היו זורקים אותן שלא יתקלקלו: ודילמא הנחה הוא דלא בעיא · מדקתני ר"ע מחייב אבל עקירה בעי מעל גבי מקום ד' מדלא קתני ר"ע מחייב שתים אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה: זרק · מר"ה מתחלת ד' לסוף ד' ונח ע"ג זיז מכל שהוא מן הכותל קרי זיז: רבי מחייב · אלמא דלא בעי הנחה על מקום ד': שדי נופו בתר עיקרו · והוי כמונח בר"ה על מקום ד' דעיקר מחשב ליה לנוף: מחייב שתים · דהוי כאלו נח ברה"י וחזר ונעקר משם והכניס לר"ה אלמא לא עקירה בעי ולא הנחה בעי ע"ג מקו' ד':

מקורה

בדיוטא אחת דר"ע סבר ילפי' זורק ממושיט ורבנן סברי לא ילפינן אלא דרבה לא חש לפרש כל הבעיות ועוד אומר ר"י דהא דקאמר הש"ס אבל למטה מעשרה ד"ה חייב דאמרינן קלוטה כמי שהונחה היינו לרבנן אבל לר"ע קלוטה לאו כמי שהונחה דמיא ומחייב משום דילפינן זורק ממושיט דאי סבר כמי שהונחה דמיא *לא הוה מצי למילף זורק ממושיט דהא לא דמיא כלל דכיון דכמי שהונחה דמיא הוי [זורק למעלה מעשר'] כזורק מרה"י למקום פטור וממקום פטור לרה"י ולא דמי כלל למושיט שהוא מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע אלמא ע"כ כיון דסבר ילפינן זורק ממושיט סבר קלוטה לאו כמי שהונחה דמיא והשתא אתי שפיר דפריך למימרא דפשיטא ליה כו' ואתי נמי שפיר דלא מצי למימר לעיל אבל למעלה מי' ד"ה חייב דילפינן זורק ממושיט דלר"ע לא מצי למילף כיון דסבר כמי שהונחה דמיא וכן משמע קצת דהא רב חסדא בעי נמי בהזורק (לקמן דף צז:) כמו רבה דהכא ואי הא דקא מסיים קלוטה כמי שהונחה דמיא קאי נמי אדר"ע היכי מצי למימר לרב חסדא דלכ"ע כמי שהונחה דמיא ולקמן בפירקין (דף ח·) משמע דדוקא ברה"י לא בעי רב חסדא הגחה ע"ג מקום ארבעה ומיהו רשב"א פירש בסמוך אף ברה"ר לא בעי רב חסדא מקום ד': **ודילמא** הנחה הוא דלא בעיא הא עקירה בעיא · פירש"י דדייק מדלא מחייב ב' אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה וקשה *דילמא הא דלא מחייב ב' משום דלא מחייב אתולדה במקום אב ועוד דבסמוך קאמר רב יהודה מחייב היה רבי ב' אע"ג דקתני סתם רבי מחייב ה"נ לר"ע מצ"ל דלא מחייב שתים ונראה לפרש דפריך הא עקירה בעיא דילפינן ממשכן שהיו נוטלין מתיבתן שהיו בהן ארבע על ארבע ונותנין ליד עושי המלאכה ולפי מה שפירשתי לעיל דדרשינן מאל יצא איש ממקומו אתי נמי שפיר דבעקירה מיירי: **אלא** א"ר יוסף ט' · קשה לרשב"א מה צריכין רבה ורב יוסף להעמיד המשנה כתנאים והא סבירא להו בפ"ב דעירובין (ד' צט· ושם) דמחשבתו משויא ליה מקום דקאמר התם רב יוסף השתין ורק חייב חטאת ופריך והא בעינן מקום ד' וליכא ומשני מחשבתו משויא ליה מקום דאי לא תימא הכי הא דאמר רבה זרק בפי כלב או בפי כבשן חייב וכו' ותי' ר"ת דהא דאמר מחשבתו משויא ליה מקום היינו היכא דלא ניחא לי' בענין אחר אלא בענין זה כמו משתין ורק שאינו יכול להשתין או לרוק בענין אחר וכן זרק בפי כלב שרצונו שיאכלנו הכלב או שישרוף העץ בכבשן ול"ג התם ונח בפי כלב דנח משמע דאין כוונתו לכך אבל הכא איטו חושש אם מקבל בידו או בכלי אחר והא דאמר לקמן (ד' ה.) ה"א ה"מ היכא דאחשבה לידו אע"ג דניחא ליה שיקבלנו בע"א כמו בידו הייט משום דקאמר דידו של אדם חשובה לו כד' על ד' אבל בשאר דברים לא משוי ליה מחשבתו אלא היכא דלא ניחא ליה בע"א: **זרק** ונח ע"ג זיז כל שהוא ר' מחייב · וא"ת אכתי תקשה לך דילמא הנחה הוא דלא בעיא הא עקירה בעיא וי"ל דבלאו הכי פריך שפיר אבל קשה לספרים דגרסי לקמן בהזורק (ד' צז·) על מילתא דרב יהודה דאמר בסמוך מחייב היה רבי שתים ויתיב רב חסדא וקא קשיא ליה למימרא דמחייב רבי אתולדה במקום אב וכו' א"ל רב יוסף מר אדר' מתני לה וקשיא ליה אנן אדר' יהודה מתנינן לה לדברי ר"י דאמר חייב ב' אבל לר' לא מחייב ב' דלא מחייב ר' אתולדה במקום אב אם כן מה תירץ רב יוסף הא מני ר' היא אכתי תקשה דילמא הנחה הוא דלא בעי הא עקירה בעי וי"ל דסבר רב יוסף דדוקא אקלוטה דר"ע דליכא הנחה כלל איכא למיפרך הא עקירה בעי אבל אר' דבעי הנחה ע"ג זיז כל שהוא ה"ה לעקירה סגיא בכל שהוא ומיהו להש"ס בסמוך לית ליה סברא דרב יוסף דפריך ארבי זירא דילמא אחרים בעו עקירת מקום ד' ולא סגיא בכל שהוא כמו בהנחה ולר"ת נראה דגרסינן בהזורק יתיב רב יוסף וקא קשיא ליה א"ל רב חסדא וכו' ואתי שפיר דרב יוסף הוה מתני דברי רב יהודה אדר' ובסמוך דפריך והא איתמר כו' הוה מצי למיפרך הא דקשיא ליה לרב יוסף בהזורק (שם:) דרבי לא מחייב אתולדה במקום אב דתניא ר' אומר דברים הדברים אלה הדברים וכגירסת ר"ת נראה דלההוא גירסא דמתני רב יוסף מילתא דרב יהודה דמחייב ב' ארבי יהודה קשה דרב יוסף אדרב יוסף דהתם אומר בהדיא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו לא מחייב ר"י אלא אחת ויש לדחות דרב יוסף משמי' דרב יהודה קאמר (*) ורב יהודה מחייב שתים וליה לא סבירא ליה: **באילן** העומד ברה"י וטפו נוטה לרשות הרבים · הכא בשמעתין הוה מצי לאוקמי באילן שעיקרו וטפו טנו קאי ברה"י ויש בעיקרו ד' דרבי סבר שדי טופו בתר עיקרו וחשיבא מקום ד' ורבנן סברי לא אמרינן שדי טופו בתר עיקרו ולא הוי מקום ד' דברה"י. נמי סברא שמעתין דבעינן מקום ד' על ד' מדלאמר בסמוך תני טרסקל שבידו הא תינח ברה"י משמע דברה"י נמי מהדרינן לאשטוחי מקום ארבע אלא נקט בכה"ג משום דמילתא דאביי איתמר בפרקין אמילתא דרב חסדא דאמר נעץ קנה ברה"י וזרק ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב ופריך לימא דרב חסדא דאמר כרבי ומשני דברה"י כ"ע לא פליגי כדרב חסדא והכא באילן העומד ברה"י וטפו נטה לרה"ר ומיירי אפילו אין בעיקרו ד' דרבי סבר שדי טפו בתר עיקרו דהויא כרה"י וחייב אע"ג דלא הוי מקום ד' כדרב חסדא ורבנן סברי לא אמרינן שדי טפו בתר עיקרו אבל קשה אמאי לא משני אביי לקמן באילן העומד כולו ברה"ר ויש בעיקרו ד' דרבי סבר שדי טפו ט' וחשיב מקום ד' ולרבנן לא הוי מקום ד' דברה"ר מודה רב חסדא דבעינן מקום ד' דברה"י דווקא קאמר רב חסדא כדמשמע לקמן דקאמר ברשות היחיד כולי עלמא לא פליגי כדרב חסדא ויש לומר דברה"ר לא מצי לאוקמי דאי הגוף למטה מג' לא הוו פטרי רבנן אע"ג דליכא ד' דכארעא סמיכתא היא ואי למעלה מג' לא הוה מחייב ר' דכרמלית היא אם רחב ארבע או מקום פטור אם איט רחב ד' ולרשב"א נראה דברשות הרבים נמי משכחת לה למימר שדי טפו בתר עיקרו כגון שעיקרו פחות משלשה או גבוה ט' ורבים מכתפים עליו דהוו רה"ר וטפו עולה למעלה מג' דלרבי הוי טף רשות הרבים דשדינן ליה בתר עיקרו כי היכי דשדינן ליה בתר עיקרו לשויה רה"י ולרבנן לא הוי כרה"ר והא דלא מוקי ליה אביי הכי *משום דרב חסדא לא בעי מקום ד' גם ברשות הרבים דמ"ש ורב חסדא נקט רשות היחיד משום דבעי לאשמעינן אפילו גבוה מאה אמות משום דרה"י עולה עד לרקיע ואיידי דנקט איהו רשות היחיד נקט נמי בתר הכי ברה"י כ"ע לא פליגי כו' ולמאי דמוקי לה אביי לקמן אליבא דרב חסדא הא דנקט זיז כל שהוא דהא אפי' ברוחב ד' נמי פליגי אומר רשב"א דנקט כל שהוא משום למעלה מי' דלאי הוי רחב ד' הוי רה"י ולא הוו פטרי רבנן*) (אי אין) גדיים בוקעין תחתיו אי סברי כר' יוסי בר' יהודה בהזורק (לקמן ד' קא·) ואין נראה לר"י דמשמע דמשום רבותא דר' נקט לה ואומר ר"י דאי הוה נקט זיז סתמא הוה סלקא דעתך דמיירי ברחב ארבע וטעמא דר' לאו משום שדי טפו בתר עיקרו אלא ה"א דסבר כרבי יוסי בר"י דנעץ קנה ברה"ר ובראשו טרסקל להכי נקט כל שהוא לאשמעינן דטעמא דרבי משום שדי טפו כו' ורש"י שפירש כאן משום שדי טפו בתר עיקרו והוי כמונח ברשות הרבים ע"ג מקום ד' אי אפשר להעמידה דאי למטה מג' לא בעי רחב ד' לכ"ע ולמעלה מג' לא הוי רה"ר אם לא נעמיד בדבילה שמנה ונח בצד הטף:

לא

צ"ל אפילו

ואינה קושיה דלא אמר קלוט' כמי שהונחה דמיא אלא להחמיר דאי לבקל מי אמרו א"כ זורק ד"א ברה"ר כיכי משכחת לה [תוס' ישנים]

רבינו חננאל

לידי איסור סקילה או לא שהאופה מאבות מלאכות היא*) לא אפשיטא. וקשי' למסברי רדיית הפת חכמה ואינה מלאכה. דגרסי' בפ' כל כתבי הקדש תנא דבי שמואל כל מלאכת עבודה לא תעשו. יצא תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה. וכיון שאינה מלאכה אמאי לא פשטי בה להיתרא. וקבלנו מרבותינו כי בעיא זו להתיר לו בפטור ומותר היא לפיכך לא איפשיטא ר"א כי רדיית הפת האפויה היא חכמה ואינה מלאכה. אבל רדייתה בעודה עיסה קודם שיקרמו פניה מלאכה היא. הלא תראה הפת האפויה אפשר לרדותה בסכין וכיוצא בה. אבל העיסה אי אפשר לרדותה אלא בידים שנמצא כמו לש ועורך. ומתקן הוא ואינו מקלקל. ולפיכך לא הזכירו במקום הזה. הא דתנא דבי שמואל כלל ללמד כי אינו דומה זה לזה כלל:

פיסקא פשט העני את ידו לפנים אקשי' והא בעינן עקירה והנחה מעל גבי מקום ארבעה וליכא דהא כל חיובי שבת לא מחייבי עד שיעקור ממקום ד' וינוח במקום ד' ואוקמה רבה לר' עקיבא דסבר קלוטה באויר כמי שהונחה בקרקע דמיא. דתנן מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין. ודחינן ודילמא הנחה ע"ג מקום ד' לא בעי אבל עקירה מע"ג מקום ד' בעי דהא לא שמעי' ליה לר' עקיבא מהא מתניתין אלא בהנחה בלבד. אלא אמר רב יוסף ר' היא כו' ונדחת

*) מדברי רבינו וי"ל אנו נראה קצת דמפרש דגם רב אחא בריה דרבא מתני להא דרב ביבי בלשון בעיא ודלא כפרש"י רק דמתני בהדי בעי רב ביבי דמיירי במזיד ודו"ק:

◆

רב נסים גאון

אבות המלאכות ילפי' ממלאכות המשכן כמו שאמרו בפרק במה טומנין (דף מט) אין חייבין אלא על מלאכה שכיוצא בה היתה במשכן וכו' והיתה עבודת הלוים בעגלות שמושיטין את הקרשים ולא זורקין גם כן המושיט בשבת מגזוזטרא לגזוזטרא שהן בדיוטא אחת חייב והזורק פטור ועל העיקר הזה אמרו לא ילפינן זורק ממושיט:

[לקמן צז.]

[ב"ק ע: לעיל ע"א וש"נ]

כ"א נהי דסבר

[לקמן ז:]

שם דף ח.

[שם ב"מ קיח:]

לקמן צז.

[גיטין עט.]

אין זה קושיא כ"כ דהא לא קאמר הא עקירה וודאי בעי אלא דילמא קאמר [תוס' ישנים]

דרבי יהודה כנ"ע

לא נתיישב לי דה"מ למימר דפליגי דלא הוי נופו כרה"ר ולרבנן מקום פטור או כרמלי' הוא ועוד דה"מ אביי למימר איפכא באילן העומד ברה"ר ונופו נוטה לרה"י אלא

חדא מינייהו נקט דברשות אחד לא מצי לאשכוחי דלרבנן הוי עיקרו רה"ר ונופו כרמלית או מקום פטור ולר' הוי רבותא טפי דאפי' נופו לגמרי ברשות אחר שדי נופו בתר עיקרו [תוס' ישנים]

ז' אמות בר"ר

מבנה
זהב"ל קמה כו"ז מסכימים
בשני צדדי השאלה

מבנה
אי' למ"ד אלא
שלבים לגבי
אי"ז מ"מ
של גבי מראה
שהוא לא
בעי מקום ד'